

Broj: 03-02-1118/2024
Sarajevo, 03.12.2025. godine

**PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

- Zastupnički dom -
gosp. Dragan Mioković, predsjedatelj
- Dom naroda -
gosp. Tomislav Martinović, predsjedatelj

Poštovani,

Sukladno članku IV.B.3.7.c) (III) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, a u vezi sa čl. 178. i 179. Poslovnika Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 69/07, 2/08, 26/20 i 13/24) i čl. 171. i 172. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 27/03, 21/09, 24/20 i 60/24), radi razmatranja i usvajanja, dostavljam Vam **PRIJEDLOG ZAKONA O DRUŠTVENOM PODUZETNIŠTVU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**, koji je utvrdila Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 61. sjednici, održanoj 17.11.2025. godine.

Prijedlog zakona se dostavlja na službenim jezicima i pismima Federacije Bosne i Hercegovine u printanoj i elektronskoj formi (CD).

S poštovanjem,

Privitak:

- Prijedlog zakona na hrvatskom jeziku (CD)
- Izvješće sa javne rasprave
- Izjava o usklađenosti
- Obrazac broj 1a
- Obrazac broj 2
- Obrazac IFP-NE

Co: Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta
gosp. Vojin Mijatović, ministar

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

PRIJEDLOG

**ZAKON O DRUŠTVENOM PODUZETNIŠTVU
U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**

Sarajevo, studeni 2025. godine

ZAKON O DRUŠTVENOM PODUZETNIŠTVU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

POGLAVLJE I. – OPĆE ODREDBE

Članak 1. (Predmet zakona)

Ovim zakonom uređuju se pojam, ciljevi i načela društvenog poduzetništva, pojam, pravna forma i uvjeti za stjecanje statusa društvenog poduzeća, vođenje registra društvenih poduzeća, strateška podrška razvoju društvenog poduzetništva, nadzor i druga pitanja od značaja za društveno poduzetništvo i društvena poduzeća u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).

Članak 2. (Ciljevi društvenog poduzetništva)

Razvoj društvenog poduzetništva u Federaciji treba da omogući ostvarivanje dugoročnih ciljeva održivog ekonomskog i društvenog rasta i razvoja Federacije, putem inovativnog pristupa postojećim ekonomskim, društvenim i ekološkim izazovima, koristeći potencijale društvene ekonomije, društvenog poduzetništva i društvenih poduzeća.

Članak 3. (Načela)

Razvoj društvenog poduzetništva zasniva se na načelima:

- a) nediskriminacije – jednakopravan pristup u ostvarivanju prava i ispunjavanju obveza je imperativ koji isključuje diskriminaciju po bilo kom osnovu u primjeni ovog zakona, kao i u bilo kojoj fazi kreiranja, razvoja i podrške društvenom poduzetništvu;
- b) uključenosti i transparentnosti – garantira se učešće svih zainteresiranih strana u kreiranju politika i strateških pravaca razvoja društvenog poduzetništva, a svi podaci, postupci, rezultati i ocjene efekata podrške društvenim poduzećima moraju biti transparentni, dostupni javnosti i razvrstani po spolu;
- c) participativne demokratije – u odlučivanju u društvenim poduzećima garantira se participativna uloga svih zaposlenih;
- d) tržišno održivog razvoja – u ostvarivanju svoje društvene misije društvena preduzeća moraju biti tržišno održivi poslovni entiteti koji se podstiču na međusobno takmičenje za potrošače svojih proizvoda i usluga;
- e) socijalne inkluzije – društvena poduzeća za građane koji su u riziku od siromaštva i društvene isključenosti stvaraju mogućnosti i pružaju podršku njihovom punom učešću u ekonomskom, društvenom i kulturnom životu zajednice;
- f) zaštite životne sredine i jednakomjernosti razvoja – integralna zaštita i očuvanje životne sredine u svim poslovnim aktivnostima društvenih poduzeća su prioritet, kao i brži ekonomski razvoj nerazvijenih i izrazito nerazvijenih jedinica lokalne samouprave i
- g) sinergijskog djelovanja - javni, privatni i civilni sektori društva djeluju partnerski i uz međusobni transfer i kruženje znanja i vještina o društvenoj ekonomiji i poduzetništvu, omogućavajući dodatne efekte sinergijskog i integracijskog djelovanja društvenih poduzeća.

Članak 4.
(Nediskriminatorno ostvarivanje prava)

- (1) Prava iz ovog zakona ostvaruju se bez diskriminacije po bilo kojem osnovu kao što je: boja kože, jezik, vjerska i nacionalna pripadnost, spol, seksualna orijentacija, rodno izražavanje, društveno porijeklo, imovinsko stanje, obrazovanje, društveni položaj, bračno stanje, političko opredjeljenje, članstvo u udruženju ili sindikatu, psiho-fizičke poteškoće ili oboljenja i druge lične karakteristike.
- (2) Društveno preduzeće svojim zaposlenicima osigurava prava iz radno-pravnih odnosa bez diskriminacije u skladu sa odredbama Zakona o zabrani diskriminacije BiH po bilo kom osnovu iz stavka (1) ovog članka.

Članak 5.
(Pisanje roda)

Izrazi korišteni u ovom zakonu koji se odnose i na muški i na ženski rod, navedeni su jednakopravno i u muškom i u ženskom rodu, radi stvaranja normativnih pretpostavki za ostvarenje rodne jednakopravnosti.

Članak 6.
(Značenje izraza)

Izrazi koji se koriste u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- a) društvena ekonomija označava dio ekonomije koji nema isključivo za cilj da ostvaruje dobit za vlasnike i vlasnice kapitala, nego i koristi za širu društvenu zajednicu i društvene grupe, te može da uključuje različite forme ekonomskih i neekonomskih subjekata kao što su zadruge, gospodarska društva, društvena poduzeća, udruženja, asocijacije, fondacije ili druge oblike organiziranja;
- b) društveno poduzetništvo je organizovana gospodarska djelatnost koja se vrši na tržišnim principima i radi zadovoljavanja društvenih ciljeva, odnosno stvaranja inovativnih mogućnosti za rješavanje socijalnih, zdravstvenih, kulturnih, ekonomskih, ekoloških ili drugih društvenih problema grupa građana ili šire zajednice, kao i sprečavanja nastajanja i otklanjanja posljedica društvene isključenosti i jačanja društvene solidarnosti i kohezije;
- c) društveno poduzeće je nosilac poduzetničke aktivnosti u društvenoj ekonomiji i društvenom poduzetništvu, koje kroz poslovnu aktivnost na tržištu ostvaruje i zacrtanu društvenu misiju, odnosno cilj ili rezultat;
- d) društvena misija označava da društvena poduzeća ostvarujući zacrtane društvene ciljeve i rezultate služe interesima šire ili uže društvene zajednice;
- e) zaključana imovina je pravna klauzula u osnivačkom aktu ili statutu društvenog poduzeća, kojom se ograničava raspodjela imovine ovog poduzeća koja preostane nakon njegovog prestanka u likvidacijskom postupku, tako što se obvezno prenosi u svojinu jedinice lokalne samouprave prema sjedištu društvenog poduzeća koje prestaje sa radom ili drugom društvenom poduzeću, nevladinoj organizaciji ili zadruzi.

Članak 7.
(Primjena drugih propisa)

Na sva pitanja koja nisu uređena ovim zakonom shodno se primjenjuju odredbe posebnih propisa koji se odnose na određenu pravnu formu društvenog poduzeća.

POGLAVLJE II. – DRUŠTVENO PODUZEĆE

Članak 8. (Status društvenog poduzeća)

- (1) Status društvenog poduzeća može steći pravno lice, sa sjedištem u Federaciji, osnovano kao gospodarsko društvo, zadruga, udruga, fondacija, ustanova ili u nekoj drugoj, zakonom propisanoj pravnoj formi, čiji je osnivač jedno ili više domaćih ili stranih fizičkih i/ili pravnih lica i koje je registrirano kao društveno poduzeće sukladno ovom zakonu.
- (2) Pravno lice iz stavka (1) ovog članka može steći status društvenog poduzeća i ako je u mješovitom vlasništvu, ali udio privatnog vlasništva (vlasništvo gospodarskih subjekata izvan javnog sektora) u ukupnom vlasništvu društvenog preduzeća minimalno mora biti 51%.
- (3) Javna poduzeća i javne ustanove ne mogu steći status društvenog poduzeća.

Članak 9. (Registriranje društvenih poduzeća)

- (1) Društveno poduzeće se registrira u posebnom Registru društvenih poduzeća (u daljnjem tekstu: Registar), koji vodi Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).
- (2) Registar sadrži sve podatke kojima se dokazuje ispunjenost uvjeta za sticanje statusa društvenog poduzeća sukladno ovom zakonu, kao i promjene ovih podataka.
- (3) Društveno poduzeće je dužno obavijestiti Ministarstvo o svakoj promjeni podataka koji su upisani u Registar odmah, a najkasnije u roku od 30 dana od dana nastupanja promjene.
- (4) Registar se vodi u elektronskom obliku i bez naknade je dostupan na zvaničnoj mrežnoj stranici Ministarstva.
- (5) Federalni ministar razvoja, poduzetništva i obrta (u daljnjem tekstu: Ministar) donosi pravilnik kojim se detaljnije propisuje sadržaj i način vođenja podataka u Registru.

Članak 10. (Zahtjev za upis u Registar)

- (1) Pravno lice se upisuje u Registar podnoseći Ministarstvu zahtjev za sticanje statusa društvenog poduzeća i sljedeće priloge:
 - a) aktualni izvod iz sudskog registra ili rješenje nadležnog registracijskog organa uprave,
 - b) osnivački akt ili statut i
 - c) okvirni godišnji i trogodišnji plan poslovanja.
- (2) Zahtjev se odbacuje ako je nepotpun ili nedopušten, odnosno podnesen od strane pravnog ili fizičkog lica koje ne može steći status društvenog poduzeća, o čemu se odlučuje zaključkom.
- (3) Zahtjev se odbija ako podnosilac ne ispunjava uslove iz ovog zakona o čemu se odlučuje rješenjem.
- (4) Akti iz stavka (2) i (3) ovog članka su konačni i protiv njih se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.

Članak 11. (Uvjeti)

Uvjeti koje provjerava Ministarstvo prilikom upisa u Registar i sticanja statusa društvenog

poduzeća su sljedeći:

- a) u osnivačkom aktu ili statutu mora biti navedeno da je pravno lice osnovano isključivo radi ostvarivanja društvene misije ili radi ostvarivanja dobiti i društvene misije, u zavisnosti od pravne forme društvenog poduzeća;
- b) u osnivačkom aktu ili statutu mora biti navedeno da imovina pravnog lica ima status zaključane imovine;
- c) u osnivačkom aktu ili statutu mora biti navedeno ograničenje u raspodjeli ostvarene neto dobiti;
- d) u osnivačkom aktu ili statutu mora biti obezbjeđeno demokratsko učešće zaposlenih radnika u odlučivanju organa pravnog lica;
- e) u okvirnim godišnjim i trogodišnjim planovima poslovanja pravnog lica moraju biti izraženi i obrazloženi društveni ciljevi i rezultati, odnosno društvena misija.

Članak 12. (Društvena misija)

- (1) Društvenu misiju društveno poduzeće ostvaruje na neki od sljedećih načina:
 - a) zapošljavanjem pojedinaca iz marginalizovanih ili ranjivih društvenih grupa, koje su kao takve prepoznate i utvrđene posebnim propisima o društvenoj zaštiti, ljudskim pravima ili zapošljavanju i druge marginalizirane ili ugrožene osobe definisane posebnim propisima i/ili
 - b) obavljanjem djelatnosti socijalne zaštite, zaštite i unapređenja životne sredine, razvoja i unapređenja kulture, razvoja i unapređenja sporta, zaštite i unapređenja zdravlja, zaštite i unapređenja obrazovanja i vaspitanja ili obavljanjem drugih djelatnosti kojima se ostvaruje društvena misija.
- (2) Ministarstvo u svrhu provjere ostvarivanja društvene misije na način iz stavka (1) točka b) ovog članka, po službenoj dužnosti pribavlja mišljenje nadležnog organa uprave za djelatnost u kojoj pravno lice namjerava da posluje u statusu društvenog poduzeća.

Članak 13. (Imovina društvenog poduzeća)

- (1) Imovina društvenog poduzeća ima status zaključane imovine, koji se aktivira u likvidacionom postupku prestanka društvenog poduzeća, nad imovinom koja preostane nakon namirenja potraživanja povjerilaca.
- (2) Status zaključane imovine ne odnosi se na osnovne ili dodatne uloge osnivača, odnosno članova ili vlasnika kapitala društvenog poduzeća.
- (3) Zaključana imovina društvenog poduzeća prenosi se u svojinu jedinice lokalne samouprave prema sjedištu društvenog poduzeća koje prestaje sa radom ili drugom društvenom poduzeću, nevladinoj organizaciji ili zadruzi.

Članak 14. (Raspodjela dobiti)

Dio dobiti društvenog poduzeća namijenjen za isplatu članovima ili vlasnicima kapitala društvenog poduzeća ne može biti veći od 49% neto dobiti, odnosno ovaj procent može biti manji ili raspodjele dobiti uopšte ne može biti, ako je to sukladno posebnim zakonima kojima se reguliše osnivanje i poslovanje određene pravne forme društvenog poduzeća ili osnivačkim aktom ili statutom društvenog poduzeća.

Članak 15.
(Demokratsko učešće u odlučivanju)

- (1) Društveno poduzeće primjenjuje princip demokratskog učešća svih zaposlenih u odlučivanju organa društvenog poduzeća.
- (2) Demokratsko učešće u odlučivanju se ostvaruje obveznim pribavljanjem konsultativnog mišljenja zaposlenika u društvenom poduzeću prilikom svakog odlučivanja o:
 - a) raspodjeli neto dobiti društvenog poduzeća,
 - b) sticanju ili raspolaganju imovinom velike vrijednosti, kako je to definisano posebnim propisom o gospodarskim društvima i
 - c) prestanku društvenog poduzeća.
- (3) Osnivačkim aktom ili statutom društvenog poduzeća uređuje se način pribavljanja obveznog konzultativnog mišljenja iz stavka (2) ovog članka.
- (4) Djelokrug demokratskog učešća zaposlenika u društvenom poduzeću može se proširiti osnivačkim aktom ili statutom društvenog poduzeća.

Članak 16.
(Prestanak društvenog poduzeća)

- (1) Društveno poduzeće prestaje sa poslovanjem dobrovoljno ili zbog neispunjavanja nekog od uvjeta navedenih u članku 11. ovog zakona.
- (2) Ministarstvo će pozvati društveno poduzeće koje posluje suprotno odredbama ovog zakona da uskladi svoje poslovanje u roku koji mu odredi.
- (3) Ukoliko društveno poduzeće prestaje sa poslovanjem dobrovoljno ili ne postupi u slučaju iz stavka (2) ovog članka Ministarstvo ga briše iz Registra aktivnih poduzeća o čemu se donosi posebno rješenje. Rješenje je konačno i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.
- (4) Pravno lice koje je izgubilo status društvenog poduzeća može da nastavi da posluje, ali gubi sve zakonske ili podzakonske posebne povlastice koje je uživalo u tom statusu i dužno je da vrati sva proračunska novčana sredstva ili drugu javnu imovinu dobivenu na osnovu tog statusa, po osnovu ugovora ili odluka čije važenje nije isteklo.
- (5) Prilikom prestanka društvenog poduzeća u likvidacionom postupku nadležni sud odlučuje o njegovoj imovini sukladno članku 13. ovog zakona.

Članak 17.
(Informiranje javnosti)

- (1) Društveno poduzeće financijske i informacije o organizacijskoj strukturi i poslovanju čini dostupnim javnosti posredstvom mrežne stranice poduzeća.
- (2) Informacije iz stavka (1) ovog članka obuhvataju godišnje i srednjoročne financijske planove i izvješća, osnovne podatke o organu upravljanja u poduzeću i o aktualnoj vlasničkoj strukturi.

Članak 18.
(Izvještavanje)

- (1) Društveno poduzeće je Ministarstvu dužno dostavljati sve poslovne i financijske planove i izvješća, plan reinvestiranja dobiti i druge podatke od značaja za praćenje primjene ovog zakona.
- (2) Planovi i izvješća iz stavka (1) ovog članka dostavljaju se redovito, na godišnjoj razini ili vanredno po zahtjevu Ministarstva.
- (3) Društveno poduzeće je dužno prikazati istinito stanje u Izvješću.

Članak 19.
(Posljedice zlouporabe statusa)

- (1) Zlouporabom statusa društvenog poduzeća smatra se:
 - 1) raspolaganje imovinom suprotno članku 13. Zakona,
 - 2) raspolaganje dobiti suprotno članku 14. i 15. Zakona,
 - 3) neistinito prikazivanje stanja u izvješću iz članka 18. ovog zakona,
 - 4) nenamjensko trošenje sredstava,
 - 5) nepoštivanje demokratskog učešća u odlučivanju zaposlenih djelatnika,
 - 6) vršenje diskriminacije po bilo kojem osnovu, izravne ili neizravne, uznemiravanje, seksualno uznemiravanje, poticanje na diskriminaciju, nasilje po osnovu spola i viktimizacija.
- (2) Društvena poduzeća koja su zloupotrijebila status gube status društvenog poduzeća.

POGLAVLJE III. - VIJEĆE I STRATEGIJA ZA DRUŠTVENO PODUZETNIŠTVO

Članak 20.
(Vijeće za društveno poduzetništvo Federacije)

- (1) Vlada Federacije svojom odlukom osniva Vijeće za društveno poduzetništvo Federacije kao savjetodavno tijelo i kontakt točku na nivou Federacije (u daljnjem tekstu: Vijeće).
- (2) Vijeće ima nadležnost da:
 - a) učestvuje u izradi Strategije društvenog poduzetništva Federacije, njenom monitoringu i evaluaciji,
 - b) analizira stanje društvenog poduzetništva u Federaciji i u Bosni i Hercegovini,
 - c) pokreće inicijative i predlaže mjere za unapređenje društvenog poduzetništva,
 - d) promoviše društvenu ekonomiju i društveno poduzetništvo,
 - e) učestvuje u odobravanju projekata društvenog poduzetništva u kojima financijski participira Vlada Federacije,
 - f) unapređuje dijalog između svih zainteresiranih strana u društvenom poduzetništvu,
 - g) prati trendove u okruženju, Europskoj uniji i svijetu u vezi sa društvenom ekonomijom i društvenim poduzetništvom i
 - h) obavlja i druge poslove sukladno odluci o osnivanju.
- (3) Vijeće nema svojstvo pravnog lica i administrativne poslove za njega obavlja Ministarstvo.
- (4) Savjet čine tri predstavnika Vlade, po jedan predstavnik registriranih društvenih poduzeća, Saveza općina i gradova Federacije, reprezentativnog sindikata i udruženja poslodavaca na razini Federacije, akademske zajednice i udruga građana.
- (5) Predstavnike registriranih društvenih poduzeća, akademske zajednice i udruženja građana Ministarstvo bira na osnovu javnog poziva za akreditovanje za rad u Vijeću, koji se ponavlja svake četvrte godine ili češće ako za tim postoji potreba.
- (6) Vijeće saziva i njime predsjedava Ministarstvo, a predstavnike Vlade čine predstavnici Ministarstva i Federalnog ministarstva za rad i socijalnu politiku.
- (7) Vijeće se sastaje svakih šest mjeseci, a po potrebi i češće.
- (8) Članovi Vijeća ne primaju naknadu za svoj rad.

Članak 21.
(Strategija društvenog poduzetništva Federacije)

- (1) Strategiju društvenog poduzetništva Federacije priprema Ministarstvo uz pomoć Vijeća, a donosi Parlament Federacije, na prijedlog Vlade Federacije.

- (2) Strategija društvenog poduzetništva Federacije sastoji se od analize stanja društvenog poduzetništva u Federaciji i vizije razvoja društvenog poduzetništva u narednom dugoročnom periodu.
- (3) Strategija iz stavka (1) ovog članka donosi se za dugoročni period od deset godina.

POGLAVLJE IV. - POVLASTICE ZA DRUŠTVENO PODUZEĆE

Članak 22. (Povlastice)

- (1) Društveno poduzeće može ostvariti pravo na posebne poreske i carinske povlastice i oslobađanja na način kako je to propisano posebnim zakonskim ili podzakonskim propisima o porezu, carinama i doprinosima.
- (2) Društveno poduzeće može ostvariti pravo i na posebne povlastice i oslobađanja od drugih vrsta naknada, taksi ili članarina na način kako je to propisano posebnim zakonskim ili podzakonskim propisima kojima se regulišu parafiskalna davanja na nivou Federacije, kantona ili jedinica lokalne samouprave.
- (3) Društveno poduzeće koje zapošljava osobe sa invaliditetom sukladno posebnom propisu o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba sa invaliditetom može ostvariti pravo na posebne povlastice i oslobađanja iz tog propisa.
- (4) Društveno poduzeće može ostvariti pravo i na posebne povlastice odnosno preferencijalni tretman prilikom dodjele poticajnih sredstava Ministarstva.

Članak 23. (Aktivna podrška)

- (1) Federacija, kantoni i jedinice lokalne samouprave imaju obvezu aktivnog podržavanja, osnivanja i poslovanja društvenih poduzeća integrirajući u sve svoje strateške dokumente razvojnog i inkluzivnog karaktera konkretne mjere infrastrukturne, administrativne, financijske, promotivne, obrazovne i druge vrste podrške.
- (2) Federacija, kantoni i jedinice lokalne samouprave mogu organizirati kontakt točku za društveno poduzetništvo, koja bi bila u funkciji umrežavanja društvenih poduzeća i predstavljanja ekosistema za društveno poduzetništvo potencijalnim investitorima u društveni utjecaj.
- (3) Kontakt točka za društveno poduzetništvo na nivou Federacije je Vijeće.
- (4) Vijeće će u roku od dvije godine od svog konstituiranja analizirati pravni sustav Federacije i Vladi Federacije predložiti konkretne inicijative za izmjene i dopune posebnih zakona na nivou Federacije i kantona ili odluka na nivou jedinica lokalne samouprave, u cilju obezbjeđenja posebnih povlastica za društvena poduzeća.

POGLAVLJE V. – NADZOR

Članak 24. (Nadzor)

- (1) Nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši Ministarstvo.
- (2) Inspekcijski nadzor nad provođenjem odredaba ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši nadležna inspekcija, svaka u okviru svoje nadležnosti.

POGLAVLJE VI. - KAZNE NE ODREDBE

Članak 25. (Kazne)

- (1) Novčanom kaznom od 1.500 KM do 5.000 KM kazniti će se za prekršaj društveno poduzeće ako:
 - a) pružanjem usluga svojim korisnicima vrši diskriminaciju po bilo kom osnovu (članak 4. st. (1) i (2)),
 - b) ne obavijesti nadležni organ o svakoj promjeni podataka koji su upisani u Registar (članak 9. stavak (3)),
 - c) raspodjelu i isplatu dobiti vrši suprotno propisanim ograničenjima i ne sačini plan reinvestiranja (članak 14.),
 - d) ne primjenjuje princip demokratskog učešća zaposlenih djelatnika u odlučivanju (članak 15.),
 - e) ne objavljuje financijske i informacije o organizacijskoj strukturi i poslovanju na mrežnoj stranici poduzeća (članak 17.) i
 - f) redovito ili vanredno po zahtjevu Ministarstva ne dostavlja poslovna ili financijska izvješća (članak 18.).
- (2) Za prekršaje iz stavka (1) ovog članka, kazniti će se i odgovorna osoba u društvenom poduzeću, novčanom kaznom od 500 KM do 1.500 KM.
- (3) Uz novčanu kaznu za prekršaje iz stavka (1) ovog članka može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti sukladno odredbama zakona kojim se uređuju prekršaji.

POGLAVLJE VII. - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 26. (Podzakonski akti)

Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti pravilnik iz članka 9. stavak (5) ovog zakona.

Članak 27. (Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenim novinama Federacije BiH“.

OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA ZAKONA O DRUŠTVENOM PODUZETNIŠTVU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

I. – USTAVNI TEMELJ ZA DONOŠENJE OVOG ZAKONA

Ustavni temelj za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi članka III. 2. točke b.), koji je izmijenjen amandmanima VIII, LXXXIX i CVI Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojoj je u isključivoj nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine utvrđivanje gospodarske politike.

II. – USKLAĐENOST PROPISA SA ZAKONODAVSTVOM EUROPSKE UNIJE

Poštujući obvezu sadržanu u Glavi VI, članak 76. te Glavi VIII, članak 93. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, obrađivač je prilikom pripreme ovog Nacrta zakona detaljno analizirao EU propise iz ove oblasti, te je utvrđeno da se oblast društvenog poduzetništva uređuje isključivo na razini domaćeg zakonodavstva, te je s tim u svezi pripremljen ovaj tekst Nacrta zakona.

III. – RAZLOZI ZA DONOŠENJE

Osnovni razlog zbog koga se pristupilo rješavanju ovog problema je taj što postojeće stanje u oblasti društvenog poduzetništva u Federaciji Bosne i Hercegovine nije legislativno uređeno. Imajući u vidu da je povećanje zaposlenosti stanovništva osnovni uvjet za podizanje životnog standarda, smanjenje siromaštva i socijalne isključenosti, društveno poduzetništvo kao segment tržišne ekonomije je od velikog značaja za ekonomsku i socijalnu stabilnost svake zemlje.

Europska komisija je društveno poduzeće definirala kao subjekt u ekonomiji čiji je glavni cilj da ostvari društveni utjecaj, prije nego da donosi dobit svojim vlasnicima ili dioničarima.

Egzaktan broj poslovnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine koja sebe nazivaju društvenim poduzećima nije moguće utvrditi sa sigurnošću obzirom da ova oblast nije regulirana, te nepostojanje odgovarajućeg registra ovih poduzeća. Procjene su da u ovom sektoru oko 40 pravnih subjekata u cijeloj Bosni i Hercegovini djeluje na principima društvenog poduzetništva, od čega njih preko 25 posluje na području Federacije Bosne i Hercegovine. Ovi subjekti su registrirani u formi društva sa ograničenom odgovornošću, udruga i zadruga.

Moderni koncept društvenog poduzetništva direktno je u vezi s razvojnim dokumentima Federacije Bosne i Hercegovine. Navedeni Nacrt zakona je usklađen sa Strategijom razvoja Federacije Bosne i Hercegovine 2021-2027. Strategija razvoja Federacije Bosne i Hercegovine za period 2021-2027. godinu u okviru strateškog cilja, „Prosperitetan i inkluzivan društveni razvoj“, kroz prioritet 2.5. „Smanjivati siromaštvo i socijalnu isključenost“ te kroz mjeru 2.5.4. „Poboljšati poziciju ranjivih grupa na tržištu rada“, predviđa razvoj društvenog poduzetništva kao model koji istovremeno doprinosi zapošljavanju i daje podršku ranjivim grupama stanovništva.

Društveno poduzetništvo je prepoznato i u Strategiji razvoja malog gospodarstva Federacije Bosne i Hercegovine za period 2022.-2027. Tako je drugi strateški cilj temeljen, pored ostalog, na pretpostavci osiguranja inkluzivnosti malog gospodarstva. Prioritet 2. 2. u ovom strateškom cilju nosi naziv „Poduzetničko učenje i ciljani oblici poduzetništva“ u okviru koga je mjera 2.2.2. „Podrška razvoju poduzetništva mladih, poduzetništva žena i društvenog poduzetništva“.

Zbog svega navedenog, donošenje ovog zakona jedan je od strateških ciljeva Ministarstva prema trogodišnjem programu rada za 2023.-2025. godinu.

Glavne koristi od donošenja predloženog Zakona o društvenom poduzetništvu ogledali bi se u tome što bi se njegovim usvajanjem:

- normirale definicije i pojmovi društvenog poduzetništva koje su preuzete iz europske prakse kao i definicije društvene misije i cilja npr. zapošljavanjem lica koja spadaju u kategorije teže zapošljivih kategorija i to isključivo dok im traje navedeni status,
- normirao oblik odnosno forma poslovanja tih pravnih lica-poduzeća npr. društvena poduzeća koja posluju u formi gospodarskih društava ili poljoprivrednih zadruga dio dobiti koji se isplaćuje vlasnicima ne može biti veći od 49% dobiti ili da javna poduzeća ne mogu steći status društvenog poduzeća,
- definirali uvjeti i kriteriji pri osnivanju tj. stjecanju statusa društvenog poduzeća,
- normirala administrativna procedura za stjecanje statusa društvenog poduzeća, te nadležni organi koji će sprovesti predmetnu proceduru,
- normirala obaveza vođenja registra ovih poduzeća.

Iz pobrojanih razloga, kao najoptimalnija opcija je donošenje pomenutog zakona kojim bi se dala adekvatna podrška društvenom poduzetništvu i tako bi u konačnici značajno doprinijeli sistemskom razvoju malog gospodarstva u Federaciji Bosne i Hercegovine.

IV. – NAČELA NA KOJIMA TREBA DA SE UREDE ODNOSI

Člankom 3. ovoga zakona propisano je da se razvoj društvenog poduzetništva, koje se propisuje ovim zakonom, zasniva na načelima nediskriminacije, uključenosti i transparentnosti, participativne demokratije u odlučivanju u društvenim poduzećima, tržišno održivog razvoja u ostvarivanju svoje društvene misije, socijalne inkluzije, zaštite životne sredine i jednakomjernosti razvoja i sinergijskog djelovanja javnog, privatnog i civilnog sektora društva.

Pored ovoga, člankom 4. je regulirano da se prava iz ovog zakona ostvaruju bez diskriminacije po bilo kojem osnovu kao što je: boja kože, jezik, vjerska i nacionalna pripadnost, spol, seksualna orijentacija, rodno izražavanje, društveno porijeklo, imovinsko stanje, obrazovanje, društveni položaj, bračno stanje, političko opredjeljenje, članstvo u udruzi ili sindikatu, psiho-fizičke poteškoće ili oboljenja i druge lične karakteristike.

V. – OBRAZLOŽENJA PREDLOŽENIH PRAVNIH RJEŠENJA

Zakon o društvenom poduzetništvu u Federaciji Bosne i Hercegovine podijeljen je na sedam poglavlja i to:

POGLAVLJE I - Opće odredbe (Članak 1.- Članak 7.)

POGLAVLJE II - Društveno poduzeće (Članak 8.- Članak 19.)

POGLAVLJE III - Savjet i strategija za društveno poduzetništvo (Članak 20.- Članak 21.)

POGLAVLJE IV - Povlastice za društveno poduzeće (Članak 22.- Članak 23.)

POGLAVLJE V - Nadzor (Članak 24.)

POGLAVLJE VI - Kaznene odredbe (Članak 25.)

POGLAVLJE VII - Prijelazne i završne odredbe (Članak 26.- Članak 27.)

U općim odredbama Zakona (članak 1. i članak 2.) propisan je predmet Zakona i ciljevi društvenog poduzetništva kojima je propisano je da razvoj društvenog poduzetništva u Federaciji treba da omogući ostvarivanje dugoročnih ciljeva održivog ekonomskog i društvenog rasta i razvoja Federacije, putem inovativnog pristupa postojećim ekonomskim, društvenim i ekološkim izazovima, koristeći potencijale društvene ekonomije, društvenog poduzetništva i društvenih poduzeća.

Člankom 3. su definirana načela na kojima se zasniva razvoj društvenog poduzetništva, a to su načela nediskriminacije, uključenosti i transparentnosti, participativne demokratije, tržišno održivog razvoja, socijalne inkluzije, zaštite životne sredine i jednakomjernosti razvoja i sinergijskog djelovanja.

Članci 4. i 5. propisuju opće stvari vezane za nediskriminatorno ostvarivanje prava i pisanje roda.

Članak 6. definira značenje izraza koji se koriste u ovom zakonu, a to su: društvena ekonomija, društveno poduzetništvo, društveno poduzeće, društvena misija i termin zaključana imovina, dok članak 7. regulira primjenu odredbi posebnih propisa koji se odnose na određenu pravnu formu društvenog poduzeća.

Ovdje smo djelimično prihvatili primjedbu Ureda Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Europske unije koja se odnosila na spominjanje određenih propisa i preciznog navođenja svih spomenutih propisa i brojeva službenih novina u kojima su propisi objavljeni sa svim izmjenama i dopunama. Obrađivač se, kad je ova primjedba u pitanju, pozvao na otvoreni način pozivanja na propise, pa smo djelimično uvažili primjedbu Ureda i sve odredbe Zakona u kojima se spominju odgovarajući propisi, dopunili sa oblastima koje se tim propisom reguliraju bez preciznog navođenja svih spomenutih propisa i brojeva službenih novina u kojima su propisi objavljeni. Ostale primjedbe Ureda Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Europske unije smo analizirali i prilagodili tekst Zakona sukladno njima.

Poglavlje II kroz članke 8. i 9. regulira postupak stjecanja statusa društvenog poduzeća i registracije društvenih poduzeća. Status društvenog poduzeća može steći pravno lice, sa sjedištem u Federaciji, osnovano kao privredno društvo, zadruga, udruga, fondacija, ustanova ili u nekoj drugoj, zakonom propisanoj pravnoj formi, čiji je osnivač jedno ili više domaćih ili stranih fizičkih i/ili pravnih lica i koje je registrirano kao društveno poduzeće sukladno ovom zakonu. Propisano je da udio privatnog vlasništva u društvenom poduzeću minimalno mora biti 51% i da se društveno poduzeće mora registrirati u posebnom Registru društvenih poduzeća koji vodi Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta.

Primjedbu Federalnog ministarstva financija kada je u pitanju brisanje termina „poduzeće“, nismo prihvatili, jer spomenuti termin u ovom zakonu ima samo značenje statusa društvenog poduzeća i ništa više. To znači da ovaj termin ne utječe na oblik registracije ili na način poslovanja bilo kog pravnog ili fizičkog lica koje može dobiti status društvenog poduzeća. Kao što je i propisano ovim zakonom društvena poduzeća će se voditi samo u Registru društvenih poduzeća i biti pod nadzorom Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta. Sve ostale primjedbe Federalnog ministarstva financija su prihvaćene i ugrađene u ovaj tekst Zakona.

Članci 10., 11. i 12. propisuju postupak upisa u Registar društvenih poduzeća i uvjete koji su potrebni za stjecanje statusa društvenog poduzeća, kao i načine ostvarivanja društvene misije.

Članak 13. definira imovinu društvenog poduzeća i status zaključane imovine.

Članak 14. propisuje raspodjelu dobiti društvenog poduzeća namijenjenu za isplatu članovima ili vlasnicima kapitala društvenog poduzeća koja ne može biti veća od 49% neto dobiti, odnosno ovaj procenat može biti manji ili raspodjele dobiti uopšte ne može biti, ako je to sukladno posebnim zakonima kojima se regulira osnivanje i poslovanje određene pravne forme društvenog poduzeća ili osnivačkim aktom ili statutom društvenog poduzeća.

Člancima 15. i 16. se regulira demokratsko učešće u odlučivanju svih zaposlenih u društvenom poduzeću i načini na koje društveno poduzeće prestaje sa radom.

U člancima 17. i 18. se definira informiranje javnosti o poslovanju društvenog poduzeća i njegovu obvezu dostavljanja Ministarstvu svih potrebnih akata od značaja za praćenje

primjene ovog zakona, dok se u članku 19. propisuju posljedice zlouporabe statusa društvenog poduzeća.

Poglavlje III - u članku 20. propisuje obvezu da Vlada Federacije odlukom osniva Savjet za društveno poduzetništvo Federacije kao savjetodavno tijelo i kontakt točku na razini Federacije, dok se člankom 21. definira obveza izrade Strategije društvenog poduzetništva Federacije. Ovu strategiju priprema Ministarstvo uz pomoć Savjeta, a donosi Parlament Federacije, na prijedlog Vlade Federacije.

U poglavlju IV ovoga zakona su definirani modaliteti povlastica koje mogu ostvariti društvena poduzeća, kao i načini aktivne podrške od svih razina vlasti u Federaciji.

Poglavlje V propisuje da nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši Ministarstvo, a da inspekcijski nadzor nad provedbom odredbi ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši nadležna inspekcija svaka u okviru svoje nadležnosti.

Poglavlje VI regulira novčane kazne i različite vrste prekršaja za društveno poduzeće.

Primjedbu Federalog ministarstva pravde vezanu za kaznene odredbe smo prihvatili i ugradili u tekst ovoga zakona.

U prijelaznim i završnim odredbama (poglavlje VII) definiran je rok od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona za donošenje pravilnika iz članka 9. stavak (5) ovog zakona.

Ovaj zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine“.

VI. – FINACIJSKA SREDSTVA ZA PROVEDBU PROPISA

Za provedbu ovog zakona nije potrebno obezbjeđivati dodatna finacijska sredstva.

VII. – NAČIN IZVRŠENJA PROPISA

Za provedbu ovoga zakona potrebno je da, kako je propisano člankom 9. stavak (5), Federalni ministar razvoja, poduzetništva i obrta donese pravilnik kojim se detaljnije propisuje sadržaj i način vođenja podataka u Registru društvenih poduzeća.